

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Јавне здравствене установе Дом здравља „Пале“ Пале
за период 01.01-31.12.2022. године**

Број: РВ038-23

Бања Лука, 11.07.2023. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	4
	Извјештај о ревизији усклађености.....	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	6
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	8
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	9
	1. Увод.....	9
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја.....	9
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	9
	4. Набавке.....	11
	5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана	12
	6. Финансијски извјештаји.....	13
	6.1. Биланс успјеха	13
	6.1.1. Пословни приходи и расходи.....	13
	6.1.2. Финансијски приходи и расходи	16
	6.1.3. Добитак редовне активности.....	17
	6.1.4. Остали добици и губици.....	17
	6.1.5. Нето добит периода.....	17
	6.2. Биланс стања.....	17
	6.2.1. Билансна актива.....	17
	6.2.2. Билансна пасива	19
	6.2.3. Ванбилансна евиденција.....	21
	6.3. Биланс токова готовине	22
	6.4. Временска неограниченост пословања	22
	6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	22
	6.6. Напомене уз финансијске извјештаје	22

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Јавне здравствене установе Дом здравља „Пале“ Пале који обухватају: Биланс стања – Извјештај о финансијском положају са стањем на дан 31.12.2022. године; Биланс успјеха – Извјештај о укупном резултату у периоду и Биланс токова готовине – Извјештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, финансијски извјештаји Јавне здравствене установе Дом здравља „Пале“ Пале, истинито и објективно приказују, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2022. године, финансијску успјешност, токове готовине и промјене на капиталу за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200 -2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу „Одговорност ревизора“. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 - Етички кодекс, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2022. године није извршен у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза, јер пописне листе нису овјерене од стране овлашћеног лица и не садрже датум запримања, пописом нису обухваћене у цјелости дугорочне обавезе, а пренос стања имовине и обавеза није извршен са документације која одражава екстерну потврду стања. Такође извјештај о попису не садржи упоредни преглед стварног и књиговодственог стања пописане имовине и обавеза и није разматран од стране надлежног органа, а отпис расходоване опреме и инвентара је извршен без одлуке надлежног органа.

Као што је наведено под тачком 6.1.1.2. овог Извјештаја:

Расходи за набавку пелета настали у претходној години евидентирани су у 2022. години, а отпремнина утврђена Рјешењем о престанку радног односа од 19.12.2022. године није евидентирана, што није у складу са начелом настанка пословног догађаја и захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28).

Као што је наведено под тачком 6.2.1.1. овог Извјештаја:

Нематеријална имовина (рачунарски програм који се користи) није призната у пословним књигама, што није у складу са захтјевима МРС 38 – Нематеријална имовина и одредбама Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачком 6.2.2.2. овог Извјештаја:

Дугорочни кредити у земљи су прецијењени, а потцијењене су краткорочне обавезе за износ од 26.573 КМ, јер није извршен пренос обавеза које за плаћање доспијевају у наредној години на краткорочне финансијске обавезе, што није у складу са чланом 33. став (13) и 34. став (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Јавна здравствена установа Дом здравља „Пале“ Пале није у пословним књигама исказала остале дугорочне обавезе у износу од 63.000 КМ настале по Уговору са Фондом за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске, што није у складу са начелом настанка пословног догађаја и захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја.

Као што је наведено под тачком 6.3. овог Извјештаја:

У Билансу токова готовине одливи готовине из пословних активности су више исказани, а мање су исказани одливи готовине из активности инвестирања за износ од 27.280 КМ који се односи на улагања у набавку опреме, што није у складу са чланом 11. став (2) и 14. став (3) Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 7 - Извјештај о токовима готовине (параграф 14 и 16).

Као што је наведено под тачкама 6.4. и 6.6. овог Извјештаја:

Напомене уз финансијске извјештаје не садрже објелодањивања у вези са сталношћу пословања, што није у складу са МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 25). Такође, нису извршена друга објелодањивања сходно захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја, МРС 2 – Залихе, МРС 7 – Извјештај о токовима готовине, МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема и других релевантних Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја Јавне здравствене установе Дом здравља „Пале“ Пале за годину која се завршава на дан 31.12.2022. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије тих финансијских извјештаја као цјелине а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, нема других питања која треба објавити у Извјештају о ревизији

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Директор је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима и међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради

финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примјениених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола, који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 11.07.2023. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију финансијских извјештаја Јавне здравствене установе Дом здравља „Пале“ Пале за 2022. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима Јавне здравствене установе Дом здравља „Пале“ Пале за 2022. годину су, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Јавна здравствена установа Дом здравља „Пале“ Пале је у току 2022. године закључила уговор о привременим и повременим пословима са једним извршиоцем и уговоре о дјелу са девет извршилаца на име послова за које се закључују уговори о раду и који представљају дјелатност послодавца, што није у складу са чланом 204. и 205. Закона о раду.

Као што је наведено под тачком 4. овог Извјештаја:

За набавке роба и услуга у најмањем износу од 43.509 КМ нису проведени поступци јавних набавки, а за набавке канцеларијског материјала (7.589 КМ) и услуга осигурања запослених, возила и имовине (6.695 КМ) проведено је више поступака путем директног споразума чиме је извршено дијељење предмета набавки, што није у складу са чланом 6, 15. став (6), 17. став (1) и 87. Закона о јавним набавкама.

Као што је наведено под тачком 5. овог Извјештаја:

Управни одбор Јавне здравствене установе Дом здравља „Пале“ Пале донио је План рада који не садржи финансијски план, и исти није достављен на сагласност оснивачу, сходно члану 17. став (1) тачка 4) и 19. став (1) тачка 1) Закон о систему јавних служби.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, директор је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у

свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Јавне здравствене установе Дом здравља „Пале“ Пале обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Јавне здравствене установе Дом здравља „Пале“ Пале.

Бања Лука, 11.07.2023. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) поступци и процедуре провођења пописа, усаглашавања књиговодственог стања са стварним стањем и извјештавање о попису врши у складу одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза,
- 2) трошкови осталог потрошног материјала, трошкови осталих личних примања, трошкови непроизводних услуга, приходи од продаје услуга и приходи по основу рефундација од фондова обавезног социјалног осигурања евидентирају у складу са чланом 43. став (8), 44. став (8), 47. став (2), 54. став (4) и 57. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 3) трошкови енергије и горива, трошкови осталих личних примања и дугорочне обавезе евидентирају у периоду настанка пословног догађаја, сходно захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28),
- 4) успостави потпуна, тачна и ажурна евиденција сталних средстава која се користе и иста признају и вреднују у складу са МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема и другим релевантним рачуноводственим стандардима и прописима, те књиговодствена евиденција ажурира са стварним стањем,
- 5) изврши признавање нематеријалних средстава која се користе у сврху пословања у складу са захтјевима МРС 38 – Нематеријална имовина, параграф 18, 21 и 22 и чланом 3. став (1) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 6) класификација обавеза по рачуности врши у складу са чланом 33. став (13) и 34. став (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 7) биланс токова готовине сачињава у складу са одредбама Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 7 - Извјештај о токовима готовине,
- 8) у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују све релевантне информације у складу са захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја и других релевантних Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Препоруке везане за усклађеност

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) уговори о привременим и повременим пословима и уговори о дјелу закључују за послове за које се не закључују уговори о раду и за послове који су ван дјелатности послодавца, сходно члану 204. и 205. Закона о раду,
- 2) обрачун, исплата накнада за службена путовања и одобравање службених путовања у иностранство врше у складу са тачком X подтачком 2. и тачком XV подтачком 2. и 3. Одлуке о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској,
- 3) успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у смислу да се сачини план, годишњи извјештај о спровођењу планираних активности, изврши попис пословних процеса који се проводе у Дому здравља,

- идентификују и процијене ризици, дефинишу контролне активности, као и друге активности захтијеване наведеним законом,
- 4) планирање, покретање и избор поступака, те провођење процедура јавних набавки врши у складу са чланом 6, 15. став (7), 17. став (1) и (3), 32. став (5) и 87. Закона о јавним набавкама, као и да се успостављање и рад комисије за набавке проводи сходно члану 3. и 9. став (2) Правилника о успостављању и раду комисије за набавке,
 - 5) накнаде запосленим исплаћују у складу са чланом 24. Посебног колективног уговора за запослене у јавним установама у области здравства,
 - 6) основни капитал исказан у пословним књигама и основни капитал уписан у судском регистру међусобно ускладе, како је дефинисано чланом 22. Закона о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској.

Препоручује се управном одбору да обезбједи да се:

- 1) доноси програм рада који ће садржавати финансијски план и да се за исти прибавља сагласност оснивача сходно члану 17. став (1) тачка 4) и члану 19. став (1) тачка 1) Закона о систему јавних служби.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о систему јавних служби;
- Закон о здравственој заштити;
- Закон о обавезном здравственом осигурању;
- Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Упутство о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле;
- Правилник о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле;
- Закон о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској, члан 22;
- Закон о раду;
- Закон о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске;
- Посебни колективни уговор за запослене у јавним установама у области здравства;
- Одлука о утврђивању цијене рада у области здравства Републике Српске;
- Закон о порезу на доходак - глава I-IV, VI, VII X, XII, XIII;
- Закон о доприносима;
- Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању инвалида - члан 26. и 27.;
- Закон о јавним набавкама;
- Правилник о успостављању и раду комисије за набавке;
- Уредба о условима и начину плаћања готовим новцем;
- Правилник о висини и начину плаћања партиципације;
- Одлука о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској;
- Правилник о обрасцу, садржају и начину попуњавања путног налога;
- Правилник о основама за закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга и начину финансирања здравствене заштите у Републици Српској у 2022. години;
- Статут јавне здравствене установе Дома здравља „Пале“;
- Правилник о унутрашњој организацији рада и ситематизацији радних мјеста у Јавној здравственој установи Дом здравља „Пале“.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Јавна здравствена установа Дом здравља „Пале“ Пале (у даљем тексту: Дом здравља) је основана 1994. године Одлуком Скупштине Општине Пале са циљем обављања здравствене дјелатности од посебног друштвеног интереса на подручју Општине Пале. Својство правног лица Дом здравља стечено је уписом у судски регистар Окружног привредног суда Источно Сарајево, а дјелатност, организација рада и друга питања значајна за рад Дома здравља дефинисани су Законом о систему јавних служби („Службени гласник Републике Српске“, број 68/07, 109/12 и 44/16), Законом о здравственој заштити („Службени гласник Републике Српске“, број 57/22) и Законом о обавезном здравственом осигурању („Службени гласник Републике Српске“, број 93/22). Дом здравља је здравствена установа која организује примарну здравствену заштиту на подручју општине Пале, по систему породичне медицине и то у сједишту Дома здравља у Светосавској улици бр. 18 на Палама и двије подручне амбуланте, у Мокром и Подграбу.

Органи управљања Дома здравља су управни одбор и директор, које именује и разрјешава оснивач. Стручна тијела Дома здравља су колегијум и етички одбор. Дом здравља представља и заступа директор.

Финансијска средства за рад обезбјеђена су од Фонда здравственог осигурања Републике Српске, из буџета оснивача, наплате извршених услуга од корисника здравствене заштите, донација и других извора финансирања. Финансијско пословање се обавља преко пословних рачуна отворених код банака.

На достављен Нацрт извјештаја није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске први пут је ангажована на провођењу финансијске ревизије Дома здравља.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Статутом као основним општим актом Дома здравља утврђени су дјелатност, органи управљања, заступање и представљање, унутрашња организација те друга питања значајна за рад установе.

Правилником о унутрашњој организацији рада и систематизацији радних мјеста у Јавној здравственој установи Дом здравља „Пале“ утврђена је унутрашња организација и систематизација послова, организационе јединице, назив и опис послова по радним мјестима, број извршилаца, услови за обављање послова, руковођење и координација рада и друга питања значајна за унутрашњу организацију рада и рада Дома здравља.

Наведеним правилником је систематизовано 61 радно мјесто са 129 извршилаца. На дан 31.12.2022. године у Дому здравља је поред директора било запослено 107 извршилаца, од којих 99 на неодређено, пет на одређено вријеме и три приправника. Ван радног односа током 2022. године ангажована су 23 лица, 19 по основу уговора о дјелу, два по основу обаљања привремених и повремених послова и два по основу уговора о допунском раду.

Уз сагласност Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске, у току 2022. године радни однос је заснован са седам извршилаца, два на неодређено вријеме и пет извршилаца на одређено радно вријеме. Радни однос је престао за шест запослених по различитим основама.

Приправници су ангажовани на основу "Програма подршке запошљавању младих са ВСС у статусу приправника у 2022. години" и Уговора о финансирању плате приправника са ВСС од 25.05.2022. године, закљученог између Јавне установе Завод за запошљавање Републике Српске и Дома здравља.

У току 2022. године закључен је уговор о привременим и повременим пословима са једним извршиоцем и уговори о дјелу са девет извршилаца на име послова који представљају дјелатност послодавца (на пословима информатичара, возача, правника консултанта у процесу јавних набавки, биохемичара, доктора медицине специјалисте епидемиологије, те на име савјетодавних услуга у Служби рачуноводства и финансија у вођењу пословних књига и састављању рачуноводствених исказа), што није у складу са чланом 204. и 205. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске”, број. 1/16, 66/18, 91/21 и 119/21) који дефинишу да се наведени уговори закључују на име послова за које се не закључује уговор о раду и на име послова који су ван дјелатности послодавца.

У складу са Рјешењем о именовању Комисије за попис имовине и обавеза од 06.12.2022. године, извршен је попис и евидентирање резултата пописа имовине и обавеза. Ревизијским испитивањем утврђено је да попис имовине и обавеза није у потпуности извршен у складу са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске”, број 45/16 и 113/21) јер:

- пописне листе нису овјерене од стране овлашћеног лица и не садрже датум запримања, што није у складу са чланом 17. став (8) Правилника,
- пописом нису обухваћене дугорочне обавезе по Уговору са Фондом за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске, сходно члану 4. став (1) тачка 3) Правилника,
- није извршен пренос података о стањима имовине (потраживања) и обавеза са документације која одражава екстерну потврду стања, те нису утврђене вриједносне разлике између књиговодственог и стварног стања пописане имовине и обавеза, што није у складу са чланом 18. став (1) тачка 5) и 7) Правилника,
- Извјештај о попису не садржи податке о почетку и завршетку пописа, о стручној и професионалној квалификацији, као и радном ангажману лица ангажованих на попису, упоредне податке стварног и књиговодственог стања имовине и обавеза, преглед количинских и вриједносних разлика између стварног и књиговодственог стања што није у складу са чланом 20. став (1) Правилника,
- надлежни орган није разматрао и усвојио Извјештај о извршеном попису прије сачињавања финансијских извјештаја, док је отпис расходоване опреме и инвентара извршен без одлуке надлежног органа, што није у складу са чланом 20. став (2) и 21. став (1) и (2) тачка 3) Правилника.

Ревизијом је утврђено да поједини путни налози за службена путовања не садрже датуме поласка и повратка и начин обрачуна трошкова, а путни налози за службена путовања у иностранство не садрже вријеме преласка границе Босне и Херцеговине (у оба правца) нити је Дом здравља доносио одлуке о одобравању истих, што није у складу са тачком X подтачком 2. и тачком XV подтачком 2. и 3. Одлуке о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске”, број 57/21).

Осим што је именовано одговорно лице, задужено за успостављање, спровођење и развој финансијског управљања и контроле, није сачињен план за успостављање финансијског управљања и контроле ни годишњи извјештај електронским попуњавањем обрасца Извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле за 2022. годину са прилозима и нису предузете друге активности сходно Закону о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 91/16) и Упутству о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“, број 99/17), а које се односе на попис и опис пословних процеса који се проводе, успостављање књиге пословних процеса, идентификовање и процијене ризика, као и друге активности захтијеване наведеним прописима.

Сходно горе наведеном и у већини тачака овог извјештаја успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да обезбједи истинито и фер извјештавање и усклађеност са важећим законима и другим прописима.

Препоручује се директору да обезбједи да се:

- **уговори о привременим и повременим пословима и уговори о дјелу закључују за послове за које се не закључују уговори о раду и за послове који су ван дјелатности послодавца, сходно члану 204. и 205. Закона о раду,**
- **поступци и процедуре провођења пописа, усаглашавања књиговодственог стања са стварним стањем и извјештавање о попису врши у складу одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза,**
- **обрачун, исплата накнада за службена путовања и одобравање службених путовања у иностранство врше у складу са тачком X подтачком 2. и тачком XV подтачком 2. и 3. Одлуке о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској,**
- **успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у смислу да се сачини план, годишњи извјештај о спровођењу планираних активности, изврши попис пословних процеса који се проводе у Дому здравља, идентификују и процијене ризици, дефинишу контролне активности, као и друге активности захтијеване наведеним законом.**

4. Набавке

Планом јавних набавки Дома здравља за 2022. годину планиране су набавке укупне вриједности 375.100 КМ без урачунатог пореза на додатну вриједност (у даљем тексту: ПДВ) од чега за набавку роба 296.100 КМ, услуга 68.000 КМ и радова 11.000 КМ.

У 2022. години проведене су набавке укупне уговорене вриједности 223.872 КМ (без ПДВ-а), а значајнији износи се односе на набавке лабораторијског материјала (75.364 КМ), услуга превоза пацијената на хемодијализу (49.795 КМ), горива (35.490 КМ), половног путничког возила (17.009 КМ) и стоматолошког материјала (14.226 КМ). Набавке су проведене путем једног отвореног поступака, четири конкурентска захтјева за доставу понуда и 12 поступака путем директног споразума.

Ревизијским испитивањем обухваћено је осам поступака јавних набавки уговорене вриједности 189.043 КМ без ПДВ-а (84% вриједности закључених уговора), и то један отворени поступак, проведен кроз девет лотова (75.364 КМ), три конкурентска захтјева за достављање понуда (102.294 КМ) и четири поступка путем директног споразума (11.385 КМ).

Утврђено је да поступци набавки нису у потпуности проведени у складу са одредбама Закона о јавним набавкама и подзаконским актима, јер:

- набавке горива (18.695 КМ без ПДВ-а), средстава за одржавање хигијене (4.319 КМ без ПДВ-а), канцеларијског материјала (4.812 КМ без ПДВ-а), ХТЗ опреме (1.892 КМ без ПДВ-а), тракастих завјеса (1.184 КМ без ПДВ-а), пелета (1.155 КМ без ПДВ-а), електроматеријала (1.159 КМ без ПДВ-а), водоматеријала (1.107 КМ без ПДВ-а), те набавке услуга одржавања медицинске опреме (3.778 КМ без ПДВ-а), збрињавања медицинског отпада (2.088 КМ без ПДВ-а), молерских радова (1.920 КМ без ПДВ-а) и радова на одржавању гријне опреме (1.400 КМ без ПДВ-а) нису планиране нити су донесене посебне одлуке за покретање поступака, а извршене су без провођења процедура јавних набавки, што није у складу са чланом 6. и 17. став (1) Закона.

- набавке аутодијелова (4.573 КМ без ПДВ-а), тонера (3.440 КМ без ПДВ-а), средстава за одржавање хигијене (2.371 КМ без ПДВ-а), штампаног материјала (2.899 КМ без ПДВ-а) и услуга осигурања запослених, возила и имовине (6.695 КМ без ПДВ-а) су проведене прије донесеног Плана јавних набавки (06.04.2022. године), а да за њих нису донесене посебне одлуке о покретању поступка набавки, што није у складу са чланом 17. став (1) Закона,

- у поступцима конкурентског захтјева за достављање понуда (набавка половног путничког возила, горива и услуга превоза пацијената на хемодијализу) уговорни орган није одређеном броју понуђача (минимум три) упутио захтјев за доставу понуда, сходно члану 88. став (1) наведеног закона,

- набавке горива и услуга превоза пацијената на хемодијализу вршене су на основу закључених оквирних споразума, без закључивања појединачних уговора, што није у складу са чланом 6. и 32. став (5) Закона,

- извршено је дијељење набавки канцеларијског материјала јер су проведена два поступка путем директног споразума укупне вриједности 7.589 КМ без ПДВ-а као и набавки услуга осигурања запослених, возила и имовине јер су проведена три поступка путем директног споразума укупне вриједности од 6.695 КМ без ПДВ-а, што није у складу са чланом 15. став (6) и 87. Закона,

- за проведене поступке јавних набавки рјешењима о именовану комисије нису именовани замјенски чланови, нити су комисије доносиле пословник о раду комисије сходно члану 3. и члану 9. став (2) Правилника о успостављању и раду комисије (Службени лист БиХ, 103/14).

Препоручује се директору да обезбиједи да се планирање, покретање и избор поступака, те провођење процедура јавних набавки врши у складу са чланом 6, 15. став (7), 17. став (1) и (3), 32. став (5) и 87. Закона о јавним набавкама, као и да се успостављање и рад комисије за набавке проводи сходно члану 3. и 9. став (2) Правилника о успостављању и раду комисије за набавке.

5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана

Управни одбор је донио План рада за 2022. годину који не садржи финансијски план, што није у складу са чланом 17. став (1) тачка 4) Закона о систему јавних служби, којим се прописује да управни одбор доноси програм рада и финансијски план

установе. Исти није достављен Скупштини Општине Пале на сагласност како је дефинисано чланом 19. став (1) тачка 1) Закон о систему јавних служби.

Препоручује се управном одбору да обезбједи да се доноси програм рада који ће садржавати финансијски план и да се за исти прибавља сагласност оснивача сходно члану 17. став (1) тачка 4) и члану 19. став (1) тачка 1) Закона о систему јавних служби.

6. Финансијски извјештаји

Дом здравља је припремио и презентовао финансијске извјештаје у обрасцима који су прописани Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске“, број 59/22 и 129/22). Извјештај о раду и годишњи обрачун (финансијске извјештаје) усвојио је управни одбор Дома здравља и Скупштина Општине Пале.

6.1. Биланс успјеха

У Билансу успјеха исказани су пословни приходи и расходи, финансијски приходи и расходи, добитак редовне активности и остали приходи и добици.

6.1.1. Пословни приходи и расходи

Пословни приходи су исказани у укупном износу од 3.961.600 КМ, а пословни расходи у износу од 3.858.392 КМ.

6.1.1.1. Пословни приходи

Пословне приходе чине приходи од пружених услуга на домаћем тржишту и остали пословни приходи.

Приходи од пружених услуга на домаћем тржишту су исказани у износу од 21.420 КМ и односе се на приходе остварене по основу пружања здравствених услуга у виду систематских прегледа и обезбјеђења здравствене заштите на спортским и другим друштвеним манифестацијама.

Остали пословни приходи су исказани у износу од 3.940.180 КМ, а чине их приходи од дотација (107.880 КМ), приходи од закупнина (1.320 КМ), приходи од донација (105.029 КМ), приходи из намјенских извора финансирања (3.725.916 КМ) и остали пословни приходи (35 КМ).

Приходи од дотација се односе на приходе од премија осигурања (2.980) и приходе од дотација оснивача, Општине Пале (104.900 КМ).

Приходи од донација се односе на приходе од донација (75.715 КМ) и приходе од дониране опреме без накнаде од Фонда здравственог осигурања Републике Српске (29.314 КМ). Приходи од донација су исказани од вриједности укинutih одложених прихода са рачуна разграничених прихода и донација сходно захтјевима МРС 20 – Рачуноводство државних давања и објелодањивања државних помоћи (параграф 17).

Приходи из намјенских извора финансирања се односе на приходе остварене од пружених здравствених услуга које финансира Фонд здравственог осигурања Републике Српске (3.296.194 КМ), приходе од пружених осталих здравствених услуга (268.603 КМ), од партиципације (145.773 КМ) и остале буџетске приходе (15.346 КМ).

Уговором о пружању и финансирању услуга примарног нивоа здравствене заштите у 2022. години (укључујући и два анекса Уговора), који је Дом здравља закључио са Фондом здравственог осигурања Републике Српске, уговорен је износ од укупно 3.283.951 КМ, и то за услуге примарне здравствене заштите (2.264.918 КМ),

гинеколошке услуге (90.476 KM), педијатријске услуге (172.946 KM), те средства за обезбјеђивање континуитета и доступности здравствене заштите (452.823 KM) и програм превенције (302.788 KM). Приходи по основу Уговора са Фондом су евидентирани на основу испостављених мјесечних фактура Фонду здравственог осигурања Републике Српске у висини једне дванаестине уговореног износа, одвојено по областима финансирања.

Приходи од пружених осталих здравствених услуга се највећим дјелом односе на приходе од лабораторијских услуга (67.550 KM), услуга санитарних прегледа (49.790 KM), љекарских увјерења (46.506 KM), ултразвучних прегледа (28.400 KM), интернистичких прегледа (14.925 KM), приходе од прегледа пнеумофтизиолога (14.345 KM), услуге доплера крвних судова (12.800 KM) и ОРЛ прегледа (10.850 KM).

Приходи од партиципације се односе на наплаћену партиципацију од корисника здравствене заштите у складу са Правилником о висини и начину плаћања партиципације („Службени гласник Републике Српске“, број 128/22);

Остали буџетски приходи се односе на приходе од Јавне установе Завод за запошљавање Републике Српске за рефундацију плате три приравника (једна у бруто и двије у нето износу), по основу два уговора са Заводом.

Приходи из намјенских извора финансирања су више исказани за износ од 3.710.570 KM за колико су мање исказани приходи од продаје услуга, а који се односе на приходе од пружених здравствених услуга, (уговорених са Фондом и осталих) и партиципацију, што није у складу са чланом 54. став (4) и 57. став (7) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике (Службени гласник Републике Српске 104/21 и 59/22).

Препоручује се директору Дома здравља да обезбједи да се приходи од продаје услуга евидентирају у складу са чланом 54. став (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.1.1.2. Пословни расходи

Пословне расходе чине трошкови материјала, горива и енергије, трошкови плата накнада плата и осталих личних примања, трошкови производних услуга, амортизације, нематеријални трошкови и трошкови пореза.

Трошкови материјала су исказани у износу од 268.201 KM, а односе на трошкове набавке материјала (234.944 KM), трошкове материјала за израду учинака (3.942 KM) и трошкове осталог материјала (29.314 KM).

Трошкови набавке материјала се највећим дјелом односе на трошкове потрошног медицинског материјала, и то лијекова (57.922 KM), лабораторијског материјала (104.136 KM), РТГ филмова (7.550 KM), стоматолошког материјала (14.522 KM), те трошкове материјала за одржавање хигијене (7.371 KM), трошкове канцеларијског материјала (16.430 KM), и трошкове за набавку ситног инвентара (4.361 KM).

Трошкови горива и енергије су исказани у износу од 112.510 KM и односе се на трошкове горива (46.195 KM), чврстих горива за добијање енергије (6.527 KM), гријања (42.604 KM) и електричне енергије (17.184 KM).

Трошкови горива и енергије су прецијењени за износ од 1.638 KM, а за исти износ су потцијењени нето добит текуће године и губитак ранијих година, који се односи на набавку пелета фактурисану у 2021. години, што није у складу са начелом настанка пословног догађаја и захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28).

Трошкови плата, накнада плата и осталих личних примања су исказани у износу од 3.058.782 КМ, а чине их трошкови бруто плата и бруто накнада плата и трошкови осталих личних примања.

Трошкови бруто плата и бруто накнада плата су исказани у износу од 2.940.653 КМ, а односе се на бруто плате (2.929.620 КМ) и бруто накнаде члановима управног одбора (11.033 КМ).

Обрачун плата запослених у Дому здравља је вршен у складу са Законом о платама запослених лица у јавним установама у области здравства Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 68/22 и 132/22), Посебним колективним уговором за запослене у јавним установама у области здравства („Службени гласник Републике Српске“, број 2/22) и Одлуком о утврђивању цијене рада у области здравства Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 83/19 и 42/22).

Накнаде члановима управног одбора обрачунате су у висини од 150 КМ мјесечно за предсједника и 100 КМ за чланове, у складу са Одлуком о утврђивању висине накнаде зараде чланова Управног одбора.

Трошкови осталих личних примања су исказани у износу од 118.129 КМ и односе се на трошкове отпремнина (12.297 КМ), помоћи запосленим за смрт члана уже породице (14.285 КМ), приликом рођења дјетета (2.654 КМ), у случају болести радника (2.000 КМ), накнада поводом 8. марта и божићних празника (23.746 КМ), јубиларних награда (21.880 КМ), дневница за службена путовања (3.375 КМ), накнада трошкова превоза (19.696 КМ) и бруто плате приправника (18.196 КМ).

Отпремнина утврђена Рјешењем о престанку радног односа од 19.12.2022. године није евидентирана у периоду настанка пословног догађаја, чиме су трошкови отпремнина потцијењени за износ од 4.548 КМ, а прецијењен финансијски резултат (нето добит), што није у складу са начелом настанка пословног догађаја и захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28).

Накнаде поводом 8. марта и божићних празника, обрачунате и исплаћене на основу одлука директора, нису предвиђене чланом 24. Посебног колективног уговора за запослене у јавним установама у области здравства.

Трошкови осталих личних примања су више исказани за износ евидентираних бруто плата приправника (18.196 КМ), а мање су исказани трошкови бруто плата и бруто накнада, што није у складу чланом 44. став (2) и (8) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Трошкови производних услуга су исказани у износу од 203.058 КМ, а односе се на трошкове транспортних услуга (60.310 КМ), услуга одржавања (33.662 КМ), трошкове рекламе и пропаганде (1.017 КМ) те трошкове осталих услуга (108.070 КМ).

Трошкови транспортних услуга највећим дијелом односе се на трошкове превоза пацијената на дијализу (47.552 КМ) и трошкове за услуге коришћења фиксног и мобилног телефона (10.963 КМ).

Трошкови услуга одржавања се односе на трошкове услуга одржавања опреме (26.671 КМ), моторних возила (4.548 КМ) и трошкове збрињавања медицинског отпада (2.443 КМ).

Трошкови одржавања опреме се односе на трошкове сервисирања медицинских апарата, остале опреме и текуће одржавање објеката Дома здравља.

Трошкови одржавања су више исказани за износ од 5.964 КМ који се односи на трошкове набавке ауто гума и трошкове збрињавања медицинског отпада, а мање су

исказани трошкови осталог потрошног материјала (3.531 КМ) и трошкови непроизводних услуга (2.443 КМ), што није у складу са чланом 43. став (8), 45. став (4) и 47. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Трошкови осталих услуга се највећим дијелом односе на бруто накнаде по основу уговора о дјелу и уговора о привременим и повременим пословима (87.761 КМ) и на накнаде за комуналне услуге (18.933 КМ).

Трошкови амортизације су исказани у износу 145.468 КМ, а односе се на расходе по основу амортизације сталне имовине.

Нематеријални трошкови и трошкови пореза су исказани у износу од 70.373 КМ, а највећим дијелом се односе на трошкове непроизводних услуга (58.138 КМ), премија осигурања (4.892 КМ), платног промета (3.116 КМ), пореза (2.645 КМ) и остале нематеријалне трошкове (1.307 КМ).

Трошкови непроизводних услуга највећим дијелом се односе на трошкове за микробиолошке услуге од Јавне здравствене установе Институт за јавно здравство Републике Српске и услуге из области медицине рада у износу од 56.020 КМ.

Препоручује се директору Дома здравља да обезбеди да се:

- ***трошкови енергије и горива и трошкови осталих личних примања евидентирају у периоду настанка пословног догађаја, сходно захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28),***
- ***накнаде запосленим исплаћују у складу са чланом 24. Посебног колективног уговора за запослене у јавним установама у области здравства,***
- ***трошкови осталог потрошног материјала, трошкови осталих личних примања и трошкови непроизводних услуга евидентирају у складу са чланом 43. став (8), 44. став (8) и 47. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.***

6.1.1.3. Пословни добитак

Пословни добитак је исказан у износу од 103.208 КМ и представља разлику исказаних пословних прихода (3.961.600 КМ) и пословних расхода (3.858.392 КМ).

6.1.2. Финансијски приходи и расходи

Финансијски приходи су исказани у износу од 64.737 КМ, а финансијски расходи у износу од 37.063 КМ.

6.1.2.1. Финансијски приходи

Финансијски приходи су исказани у оквиру осталих финансијских прихода и највећим дијелом се односе на приходе од фондова обавезног социјалног осигурања по основу рефундације накнаде плате за вријеме родитељског и породилског одсуства (59.102 КМ) и рефундације боловања преко 30 дана (5.539 КМ).

Финансијски приходи су више исказани за евидентиран износ прихода од фондова обавезног социјалног осигурања у износу од 64.641 КМ, а за исти износ су мање исказани остали пословни приходи, што није у складу са чланом 57. став (2) и 58. став (6) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Препоручује се директору Дома здравља да обезбеди да се приходи по основу рефундација од фондова обавезног социјалног осигурања евидентирају у складу са чланом 57. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.1.2.2. Финансијски расходи

Финансијске расходе чине расходи камата (30.063 КМ) и остали финансијски расходи (7.000 КМ).

Расходи камата се односе на камате обрачунате за ревидирани период по Уговору о зајму са Фондом здравственог осигурања Републике Српске (7.565 КМ) и на камате по рјешењима Пореске управе Републике Српске (22.498 КМ).

Остали финансијски расходи се односе на годишњу накнаду Фонду за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске исплаћену по основу Уговора са Фондом (деталније у тачки 6.2.2.2. Извјештаја).

6.1.3. Добитак редовне активности

Добитак редовне активности је исказан у износу од 130.882 КМ, а резултат је пословног добитка (103.208 КМ) увећаног за финансијске приходе (64.737 КМ) и умањеног за финансијске расходе (37.063 КМ).

6.1.4. Остали добици и губици

Остали добици и губици су исказани у оквиру прихода по основу отписаних осталих обавеза у износу од 387.889 КМ. Рјешењем Пореске управе Републике Српске од 06.09.2022. године утврђена је застара права на наплату дијела пријављених пореских обавеза Дома здравља у наведеном износу и оне су истим отписане у цјелости.

6.1.5. Нето добит периода

Нето добит је исказана у износу од 518.771 КМ и представља разлику укупних прихода (4.414.226 КМ) и укупних расхода (3.895.455 КМ) исказаних у Билансу успјеха за период 01.01-31.12.2022. године. Нето добит периода је прецијењена за износ од 2.910 КМ, који се односи на разлику неисказаног трошка отпремнине и евидентираног трошка набавке пелета из претходног периода.

6.2. Биланс стања

У Билансу стања на дан 31.12.2022. године исказане су нето пословна актива и пасива у вриједности од по 2.677.110 КМ.

6.2.1. Билансна актива

Билансну активу чине стална и текућа средства.

6.2.1.1. Стална средства

Стална средства су исказана у износу од 6.689.234 КМ бруто вриједности, 4.322.529 КМ исправке вриједности и 2.366.705 КМ нето вриједности, а чине их некретнине, постројења и опрема и остала дугорочна средства и разграничења.

Некретнине, постројења и опрема су исказане у нето вриједности 2.365.620 КМ, а чине их земљиште, грађевински објекти и постројења и опрема.

Земљиште је исказано у бруто и нето вриједности од 317.488 КМ, евидентирано на основу Извјештаја о процјени вриједности земљишта из 2015. године.

Грађевински објекти су исказани у износу од 4.022.450 КМ бруто вриједности, 2.136.444 КМ исправке вриједности и 1.866.006 КМ нето вриједности, а односе се на

објекте здравствене дјелатности и помоћне објекте Дома здравља. У току 2022. године повећана је вриједност грађевинских објеката за износ 3.665 КМ на име супервизије за извршену реконструкцију објеката Дома здравља Пале, по пројекту Енергетске ефикасности. Реконструкција грађевинских објеката по Пројекту „Енергетска ефикасност у БиХ – додатно финансирање“ на објекту Јавне здравствене установе Дом здравља „Пале“, завршена је у 2021. години, у вриједности од 624.130 КМ.

Постројења и опрема су исказани у износу од 2.348.211 КМ бруто вриједности, 2.186.085 КМ исправке вриједности и 162.126 КМ нето вриједности, а односе се на медицинску и немедицинску опрему. У ревидираном периоду Дом здравља је евидентирао новонабављену опрему у вриједности од 44.071 КМ, а са даном билансирања извршио отпис опреме у износу од 26.587 КМ.

Према подацима из аналитичке евиденције, већи дио опреме је у потпуности амортизован, односно нема садашњу вриједност, а преиспитивање корисног вијека употребе није извршено сходно МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 51) којим се захтијева да се резидуална вриједност и корисни вијек средства провјеравају барем на крају сваке финансијске године.

Нематеријална средства која се односе на рачунарски програм су средства која се користе, а које Дом здравља није признао у својим пословним књигама, што није у складу са чланом 3. став (1) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске“ број 104/21 и 59/22) и захтјевима МРС 38 – Нематеријална имовина (параграф 18, 21 и 22). Ревизији није презентована документација на основу које би се утврдила вриједност наведене имовине.

Расходи по основу амортизације су исказани у износу од 145.468 КМ, а односе се на расходе по основу амортизације грађевинских објеката (48.276 КМ) и опреме (97.192 КМ). Примјењиване годишње амортизационе стопе приликом обрачуна амортизације за пословне објекте и опрему су у складу са дефинисаним Правилником о примјени годишњих амортизационих стопа („Службени гласник Републике Српске“ број 47/16).

Препоручује се директору да обезбједи да се:

- **успостави потпуна, тачна и ажурна евиденција сталних средстава која се користе и иста признају и вреднују у складу са МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема и другим релевантним рачуноводственим стандардима и прописима, те књиговодствена евиденција ажурира са стварним стањем,**
- **изврши признавање нематеријалних средстава која се користе у сврху пословања у складу са захтјевима МРС 38 – Нематеријална имовина, параграф 18, 21 и 22 и чланом 3. став (1) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.**

6.2.1.2. Текућа средства

Текућа средства су исказана у износу од 310.405 КМ (бруто вриједности и нето вриједности), а чине их залихе материјала, краткорочна потраживања и готовински еквиваленти и готовина.

Залихе материјала су исказане у износу од 17.455 КМ, а односе се у потпуности на залихе лијекова и медицинског материјала.

Краткорочна потраживања су исказана у износу од 148.037 КМ, а односе се на потраживања од купаца у земљи (119.914 КМ) и остала краткорочна потраживања (28.123 КМ).

Потраживања од купаца односе на потраживања од Фонда здравственог осигурања Републике Српске по Уговору о пружању и финансирању примарног нивоа здравствене заштите у 2022. години (108.185 КМ) и на потраживања од правних лица и удружења за извршене услуге (11.729 КМ).

По истеку године Фонд је Дому здравља доставио коначан обрачун реализације који је умањен за износ од 81.451 КМ и то по основу уговорних казни (23.980 КМ), услуга који су извршили други (4.981 КМ), рефундација (79 КМ), ненадлежног упућивања (6.281 КМ) и ефеката лијекова односно прекорачења прописаних лијекова на рецепт изнад уговорених (46.130 КМ).

Остала краткорочна потраживања су исказана у износу од 28.123 КМ, а односе се на потраживања од Јавне установе Јавни фонд за дјечију заштиту Републике Српске за рефундацију накнаде плате за породилшко одсуство (5.581 КМ) и потраживања из ранијих година за која нису стечени услови рефундације (19.324 КМ) и на потраживања од Завода за запошљавање Републике Српске за рефундацију плата приправника (3.218 КМ).

Готовински еквиваленти и готовина су исказани у износу од 144.913 КМ, а односе на готовину на пословним рачунима у домаћој валути у износу од 144.777 КМ и готовину у благајни у износу од 136 КМ.

6.2.2. Билансна пасива

Билансну пасиву чине капитал, дугорочна резервисања и дугорочне обавезе, одложене пореске обавезе и краткорочне обавезе и краткорочна резервисања.

6.2.2.1. Капитал

Структуру капитала на дан 31.12.2022. године чине основни капитал (3.027.519 КМ), законске резерве (3.698 КМ), ревалоризационе резерве (317.488 КМ), нераспоређена добит (518.771 КМ) и губитак ранијих година (3.194.836 КМ).

Основни капитал у потпуности чини државни капитал. У судском регистру према Рјешењу Окружног привредног суда у Источном Сарајеву од 17.12.2020. године уписани и уплаћени основни капитал Дома здравља износи 2.000 КМ. Основни капитал исказан у пословним књигама Дома здравља на дан 31.12.2022. године (3.027.519 КМ) и основни капитал у судском регистру нису међусобно усклађени сходно члану 22. Закона о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 67/13, 15/16 и 84/19).

Ревалоризационе резерве су исказане у износу од 317.488 КМ и односе се на вриједност земљишта исказану на основу процијене из 2015. године, када је извршено почетно признавање земљишта. Наведени износ не представља ревалоризационе резерве, јер не одражава ефекте промјене фер вриједности, већ утврђену набавну/фер вриједност земљишта. Ревалоризационе резерве су више исказане а основни капитал мање за наведени износ, што није у складу са чланом 26. став (6) и 29. став (7) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема (параграф 7 и 31).

Губитак ранијих година је према налазима ревизије потцијењен за износ неисказаних обавеза и трошкова набавке пелета у претходној години у укупном износу од 64.638 КМ.

Статутом Дома здравља није дефинисан начин покрића губитка.

Препоручује се директору Дома здравља да обезбеди да се основни капитал исказан у пословним књигама и основни капитал уписан у судском регистру међусобно ускладе, како је дефинисано чланом 22. Закона о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској.

6.2.2.2. Дугорочна резервисања и дугорочне обавезе

Дугорочна резервисања и дугорочне обавезе су исказане у износу од 1.013.296 КМ, а односе се на дугорочне кредите у земљи и разграничене приходе по основу примљених донација.

Дугорочни кредити у земљи су исказани у износу од 268.271 КМ и у цјелости се односе на обавезе за дозначена средства по Уговору о зајму са Фондом здравственог осигурања Републике Српске од 31.12.2008. године (укључујући три анекса наведеног уговора). У току 2022. године по основу преосталог дијела главнице измирено је 26.672 КМ главног дуга и 7.565 КМ камате путем извршених мјесечних компензација међусобних потраживања и обавеза Фонда здравственог осигурања и Дома здравља. Дугорочни кредити у земљи су више иказани за износ од 26.573 КМ, јер није извршен пренос обавеза (дуга по главници) које за плаћање доспијевају у наредној години на краткорочне финансијске обавезе, што није у складу са чланом 33. став (13) и 34. став (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике. За исти износ мање су исказане краткорочне обавезе.

Дом здравља је 18.08.2020. године са Фондом за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске закључио Уговор о учешћу у реализацији Пројекта „Енергетска ефикасност у БиХ – додатно финансирање“ на објекту Јавне здравствене установе Дом здравља „Пале“. Реализација додатног финансирања по Пројекту „Енергетска ефикасност у БиХ“ се спроводила из средстава Међународне банке за обнову и развој у складу са Пројектним споразумом између Међународне банке за обнову и развој и Републике Српске из 2019. године. Пројектом је предвиђено да се путем зајма пружи подршка енергетске ефикасности, уз примјену модела револвинга, односно предвиђено је прикупљање 50% процијењених годишњих новчаних уштеда у енергији остварених након унапређења мјера енергетске ефикасности на објекту и реинвестирање у мјере унапређења енергетске ефикасности на другим јавним објектима. Чланом 2. наведеног уговора Дом здравља се обавезује да ће од остварених уштеда насталих уградњом мјера енергетске санације објекта Фонду за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске годишње исплаћивати 7.000 КМ, наредних 10 фискалних година, почевши од 01.01.2022. године. У току 2022. године измирене су обавезе у дефинисаном годишњем износу. Дом здравља, у периоду настанка пословног догађаја, у пословним књигама није евидентирао обавезе које проистичу из наведеног уговора што није у складу са начелом настанка пословног догађаја и захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28). Због претходно наведеног потцијењене су остале дугорочне обавезе (56.000 КМ), краткорочне финансијске обавезе (7.000 КМ) и губитак ранијих година (63.000 КМ).

Разграничени приходи по основу примљених донација су исказани у износу од 745.025 КМ, а највећим дјелом се односе на донирана средства из ранијих година и то за реконструкцију објекта Дома здравља по Пројекту „Енергетска ефикасност у БиХ“ (624.130 КМ) и дониране опреме - мобилни РТГ апарат (145.000 КМ) по „Пројекту одговора на COVID-19 пандемију у БиХ“.

Примљене донације у току 2022. године су евидентирани у износу од 20.171 КМ и односе се на донацију опреме од стране Града Источно Сарајево (14.249 КМ) и UNICEF-а (2.257 КМ), те супервизија реконструкције објекта Дома здравља по Пројекту „Енергетска ефикасност у БиХ“ (3.665 КМ). Разграничени приходи од

примљених донација су умањени за износ осталих пословних прихода који се на систематској основи признају у билансу успјеха током периода у којима се признају повезани расходи по основу амортизације донираних грађевинских објеката и опреме, сходно захтјевима МРС 20 - Рачуноводство државних давања и објелодањивање државне помоћи (параграф 12).

Препоручује се директору Дома здравља да обезбједи да се:

- **класификација обавеза по рочности врши у складу са чланом 33. став (13) и 34. став (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и**
- **дугорочне обавезе евидентирају у периоду настанка пословног догађаја, сходно захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28).**

6.2.2.3. Одложене пореске обавезе

Одложене пореске обавезе су исказане у износу од 584.328 КМ, а односе се на обавезе по Рјешењу Пореске управе Републике Српске о принудној наплати пореског дуга од 15.09.2022. године.

Претходно је Рјешењем Министарства финансија Републике Српске о одгођеном плаћању пореског дуга из 2016. године одобрено одгођено плаћање пореског дуга у износу од 651.582 КМ на период од 60 мјесеци уз грејс период од једне године. Рјешењем Министарства финансија Републике Српске од 02.08.2022. године укинута је одгода плаћања пореског дуга јер Дом здравља није измиривао доспјеле обавезе. Након укидања репрограма утврђена је застара права на наплату дијела обавеза у износу од 387.935 КМ, по Рјешењу Пореске управе Републике Српске, и иста су у наведеном износу отписана, а за остатак дуга који не застаријева донесено је Рјешење о принудној наплати.

6.2.2.4. Краткорочне обавезе и краткорочна резервисања

Краткорочне обавезе су исказане у износу од 406.846 КМ, а чине их обавезе из пословања (52.624 КМ), обавезе за плате и накнаде плата (335.640 КМ), остале обавезе (12.556 КМ) и обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине (6.026 КМ).

Обавезе из пословања се у цјелости односе на обавезе према добављачима у земљи.

Обавезе за плате и накнаде плата се односе на обавезе за нето плате запослених (166.430 КМ) и порезе на плату (11.070 КМ) за децембар мјесец и доприносе за новембар и децембар мјесец (158.140 КМ).

Остале обавезе исказане у износу од 12.556 КМ односе се на обавезе за накнаде за превоз запослених (1.884 КМ), накнаде члановима управног одбора (550 КМ), као и накнаде по основу уговора о дјелу (6.589 КМ) и по основу уговора о привременим и повременим пословима (3.535 КМ).

Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине исказане су у износу од 6.026 КМ, а односе се на обавезе за порезе и доприносе на накнаде члановима управног одбора и по основу уговора за рад ван радног односа.

6.2.3. Ванбилансна евиденција

У 2022. години, у Дому здравља није било пословних догађаја који би захтијевали евидентирање на ванбилансним позицијама.

6.3. Биланс токова готовине

У Билансу токова готовине исказани су приливи готовине из пословних активности у износу од 3.873.206 КМ, одливи готовине из пословних активности 3.706.084 КМ и нето прилив (повећање) готовине у износу од 133.450 КМ. Стање готовине на почетку обрачуноског периода износи 11.463 КМ, а на крају обрачуноског периода 144.913 КМ што одговара готовини исказаној у билансу стања.

Одливи готовине из пословних активности су више исказани, а мање су исказани одливи готовине из активности инвестирања за износ од 27.280 КМ који се односи на улагања у набавку опреме, што није у складу са чланом 11. став (2) и 14. став (3) Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 7 - Извјештај о токовима готовине (параграф 14 и 16).

Препоручује се директору да обезбиједи да се биланс токова готовине сачињава у складу са одредбама Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 7 - Извјештај о токовима готовине.

6.4. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје Дома здравља за период 01.01-31.12.2022. године нису објелодањене информације везано за сталност пословања, што није у складу са захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја (параграф 25 и 26).

6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Према писаној информацији за потребе ревизије у Дому здравља на дан 31.12.2022. године није било пословних догађаја по основу којих би требало исказати потенцијалну имовину и потенцијалне обавезе.

6.6. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз финансијске извјештаје за 2022. годину сачињене су Напомене које не пружају основне податке о субјекту, основе за састављање финансијских извјештаја и додатне информације у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја.

У Напоменама уз финансијске извјештаје нису извршена објелодањивања у вези информације о постојању или непостојању значајне неизвјесности у вези са сталношћу пословања, основа за састављање финансијских извјештаја и примијењених рачуноводствених политика релевантних за разумјевање финансијских извјештаја, стопе амортизације и корисног вијека употребе, информације о промјенама у току године за сваку ставку некретнина, постројења и опреме, информације о начину вођења залиха и промјенама на залихама, информације о структури и износу свих прилива и одлива готовине, неготовинским трансакцијама, компензацијама и друге информације значајне за разумјевање средстава, обавеза, капитала, прихода, расхода и токова готовине, што није у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 25, 26, 113 и 117), МРС 2 – Залихе (параграф 36 и 37), МРС 7 - Извјештај о токовима готовине, МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 73 и 74) и других релевантних Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Препоручује се директору Дома здравља да обезбиједи да се у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују све релевантне информације у складу са захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја и других релевантних Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Ревизијски тим

Мирјана Лазић, с.р.

Ивана Микић, с.р.

Богдана Поповић, с.р.